

IBSEN - Nora ali Hisa Lutk

1. Določi v drami snov, temo in motive.

Motiv: meščanski zakon in položaj ženske v njem

Tema: družbena in bivanjska.

2. Določi dogajalni čas v drami in socialno okolje, v katerem poteka drama.

Drama obsega le tri zaporedne dni okrog božiga, zgodba se dogaja v sodobnosti.

Preddogajalni čas je bistveno obsežnejši, skoraj vse Norino življenje, zlasti pa zadnjih osem let, odkar je poročena s Helmerjem (Helmerjeva bolezen in napredovanje, zadolžnica)

3. Odnovi dramo.

Igra je postavljena v čas malo pred božičem, vsa dejanja se dogajajo v veliki sobi pri Helmerjih.

Nora se na začetku igre pokaže, kot ljubeznjiva, prijazna a zapravljiva gospa, ki ji je življenje podarilo mnogo lepih stvari. Ima ljubeznjivega moža, tri otroke, nekaj služabnikov in mnogo prijateljev. Dogajanje se začne zapletati, ko Nora obiše dolgoletna prijateljica gospa Lindejeva. Prijateljici se nista videli že 10 let. Gospa Lindejeva se je po smrti svoje mame, in potem ko ji ni bilo več treba skrbeti za svoje mlajše brate odločila, da si bo poiskala službo v mestu. Tako jo je pot prinesla do Nore. Norin mož advokat Torvald pa je ravnokar dobil službo kot direktor v banki. Ne smemo pozabiti omeniti doktorja Ranka, ki je družinski prijatelj, ki trpi za neozdravljivo spolno boleznijo. No in ker je prijateljica potrebovala službo je Nora z svojimi zvižčami prepričala moža, da je v službo sprejel gospo Lindejevo. A ker že tako ni bilo prostih mest je moral odpustiti notarja Krogstada. Notar Krogstad je imel dolgo časa ugleden položaj v družbi, a ga je izgubil, ko je ponaredil podpis na neki listini. Ko so ga izobčili iz družbe je takoj želel spet priti na vrh in služba v banki je bila ravno pravšna priložnost in zato ni želel izgubiti še te priložnosti. Krogstad zato zagrozi Nori, da bo povedal Tolrvaldu, da se je pri njem sposodila denar, če ne poskrbi, da bo obdržal službo. Moramo povedati še to, da je Tolrvald zelo proti sposoji denarja, zato je to Nora morala narediti za moževim hrbtom. A Nora je denar res nujno potrebovala, saj je bil Tolrvald v smrtni nevarnosti in zdravniki so mu priporočili, da mora nujno na jug v Italijo. Nora danarja za potovanje ni imela, zato si ga je izposodila pri gospodu Krogstadu, a da bi dobila denar je poleg nje moral podpisati listino tudi njen oče, ki pa je bil ravno v tistem času na smrtni postelji. Nora je zato podpis ponaredila a ni opazila, da je to naredila dva dni po uradni smrti njenega očeta. Krogstad je zato izseljeval Noro, da bo javno objavil to listino, če zgubi službo v banki. Nora je zato vneto a zaman prepričevala Torvalda, da naj ne odpusti Krogstada a je bilo žal že prepozno, saj je mesto mož že prepustil Norini prijateljici gospe Lindejevi. Ko Nora zopet obiše notar Krogstad ji pove da je z njenim življenjem konec, da bo on in cela njena družina živela v takšni situaciji, v kateri je bil tudi on. Nora je čisto zgrožena in celotno zgodbo pove prijateljici Lindejevi. Prijateljica ji obljubi, da bo poskrbela, da jnotar ne bo objavil listino. Lindejeva se čez nekaj dni sreča z notarjem in izkaže se, da sta bila preteklosti zaljubljena, toda gospa ga je zapustila, ker tedaj še ni imel finančnih sredstev. Po pogovoru se

odločita, da bosta poiskusila znova in da Krogstad ne bo objavil listine. Medtem Tolrvald izve kaj se je zgodilo. Čisto je zgožen in ne ve kaj bi naredil. Toda že naslednji trenutek se situacija obrne njemu v prid. Krogstad je poslal listino in tako je pokazal, da ne bi gospe več izseljeval. Ko že mislimo, da bo vse v redu, se Nora odloči, da bo zapustila družino in se vrnila v domači kraj. Tolvardu ni povsem jasno zakaj se je tako odločila, a Nora mu pove, da ga nikoli ni ljubila in da v teh osmih letih ko sta bila poročena še nikoli ni bila srečna. To je Nora ugotovila v drugem dejanju, ko ji je doktor Rank izpovedal svojo ljubezen in takrat je ugotovila, da je privlačnost med njo in možem zgolj spolna. In tako Nora zapusti Tolvard, on pa ostane sam z tremi otroki.

Nora je dramsko delo napisano v dobi **realizma**. Čeprav se Nora izmuzne iz zagate ji srce vendarle pove, da zakon med njo in Tolrvaldom ni pravi, zato iz njega zbeži. Na koncu Tolvardu naloži velik obreme, pa čeprav on ni ničesar kriv.

4. Določi v drami zunanjo in notranjo kompozicijo.

Zunanja zgradba: gre za klasično trodejanko - notranja zgradba 2 vrhova (Nora - Krogstad in Nora - Helmer) in 2 razsnovi.

5. Ali je Nora sintetična ali analitična drama? UTEMELJI.

Zgodba je **analitična**.

Ker se dogajanje odvija na istem mestu v času nekaj ur, o preteklost pa izvemo iz pogovorov med osebami. V *Nori* je dogajalni čas tri dni okrog božiča, okoli 60 ur. Dogajalni prostor je dnevna soba.

6. V uvodnih didaskalijah nam Ibsen predstavi dogajalni prostor. Kaj izvemo o njem?

Dogajalni prostor je v vseh treh dejanjih nespremenjen. Gre za udobno, a ne preveč razkošno opremljeno dnevno sobo v tipičnem družinskem stanovanju srednjega sloja tistega časa v norveškem obmorskem mestu. Zunaj: neprijazen, krut svet; znotraj: navidezno varen meščanski dom.

7. Kako Helmer ogovarja Nore? Kaj o njegovem odnosu do Nore nam razkrivajo te besede?

Helmer ima do Nore podcenjevalni odnos, ogovarja jo z pomanjševalnicami ali prisposodobami (škrjanček,.....)

8. Kakšni so uvodni prizori med zakoncema?

Zakonca imata ironični odnos.

9. Kakšen vtis dobimo o Nori iz 1.dejanja o denarju? UTEMELJI.

Nora je ljubiteljica denarja, saj le-tega lahko zapravlja.

10. Komu pripisuje Helmer Norino veselje do denarja?

Helmer pripisuje veselje do denarja po Norinem očetu. (citat: Čisto po očetu. Na vse kriplje se ženeš da bi dobila kaj denarja, kakor hitro pa ga dobiš, ti pri priči steče med prsti)

11. Ali ravna Helmer z Noro kot z ženo?

Ne. Torvald je na začetku prikazan kot vzoren mož in oče. Noro vzgaja podobno kot otroka: izbira ji oblačila, ji ukazuje, deli nauke,... Zanj je samo lepa lutka, ne pa enakovredna življenjska spremljevalka. Helmer je tipični predstavnik meščanske družbe tistega časa.

12. Kakšen je Helmerjev družbeni položaj?

Helmer dela na banki, takrat je to veljalo za srednji družbeni položaj.

13. Kaj izvemo o Norini vlogi v zakonu?

Nora je samo nekaka Helmerjeva "trofeja", Helmerju vedno stoji od strani, ga uboga - JE NJEGOVA LUTKA

14. V pogovoru s kom se nam razkrije del Norine preteklosti? Kaj izvemo o njeni denarni preteklosti?

V pogovoru z Krogstadam. Noro izsiljuje z dokumentom. Izvemo da je v preteklosti ponaredila očetov podpis da je dobila denar, in s tem pomagala Helmerju. V tem delu se pokaže Norina naivnost, saj misli, da je dejanje, ki je storjeno iz ljubezni, pred zakonom legalno. Krogstad odide z grožnjo, da se mu bo Nora pridružila, če bo letel iz službe.

15. Na kakšen način Nora odplačuje dolgove?

Krogstad je posodil Nori denar, le-ta pa sedaj njo izsiljuje.

16. Kdaj se Nora zave kaznivosti dejanja?

Ko ji Krogstad pove, da gre lahko za tako dejanje tudi v zapor.

17. Kaj izvemo o Krogstadovi preteklosti?

Krogstad je bil v mladosti zaljubljen v Lindejevo, ona ga je zavrnila. (mislim da je to vse)

18. V drugem dejanju izvemo nekaj več o Ranku? Kaj?

Ranko napove bližajočo se smrt in prizna ljubezen, ki Noro odvrne od prošnje za posojilo

19. Odnos med kom se zaostuje v drugem dejanju? Kako?

odnos med Krogstadom in Noro. Krogstad zagrozi Nori, da bo Helmerju povedal da je ponaredila podpis in da se je od njega (krogstada) sposodila denar.

20. Kako Helmer izve resnico o Norini preteklosti? Kako odreagira? Kakšno reakcijo je pričakovala Nora?

Helmer izve resnico s pismom, ki ga je Krogstad vrgel v nabiralnik.

21. Kako sprejme Helmer novico, da bo Krogstad odstopil od namere?

Helmer vendarle izve za prevaro, se izkaže, da ji za to ni prav nič hvaležen, čeprav mu je rešila življenje, in da ga skrbi le za sebe in svoj ugled.

22. Česa se zave Nora v pogovoru s Helmerjem v tretjem dejanju?

Zave se, da se je sedaj iz lutke končno (to je trajalo celo življenje) prelevila v človeka. Sedaj je ona najprej človek (ne žena in ne mati), ki je zaradi dolžnosti na koncu drame na pragu novega življenja.

23. Kakšno je Norino in kakšno Helmerjevo mnenje o dolžnostih?

24. Kdaj pride Nora do spoznanj o zgrešenosti zakona?

V 3. dejanju. Nora si je zakon predstavljala povsem drugače, ni želela biti le njegova lutka. Med njima je velika razlika v osebnosti.

25. Kaj je Nora pričakovala od Helmerja?

Pričakovala je da ji bo za tako dejanje hvaležen, saj mu je rešila življenje.

26. Opredeli se do konca drame. Ga razumeš, obsojaš, sprejemaš?

Stanje se lahko še spremeni; upanje je še, da se bo Torvald spremenil - temu bi lahko rekli optimistična verzija. Na koncu sta si Nora in Helmer tujca, lahko pa vidimo, da je njemu zato zelo žal: "Nora- kaj ti bom za zmeraj ostal samo tujec?" Očitno je, da Nora ne bo ostala doma, obstaja pa možnost, da se bo nekoč mogoče vrnila domov, vendar pod pogojem, da se "bo zgodilo tisto čudovito". Zelo očitno je tudi to, da Helmer zdaj še veliko bolj upa, bolj kot Nora. Po eni strani ga razumem in sprejemam, saj šele ko nekoga resnično izgubimo, se zavedamo, koliko nam je pomenil...

27. Kaj pomeni beseda emancipacija? Kje v svetu so ženske prve dobile volilno pravico?

Emancipacija (lat. *Emancipatio* = lastninska pravica)

1. V rimskem pravu oprostitev otroka izpod očetove oblasti.
2. Pridobitev enakopravnega položaja (npr. žensk, priseljencev).
3. Pridobitev poslovne sposobnosti pred polnoletnostjo.

28. S katerimi problemi se srečujejo ženske v sodobnem času v Sloveniji?

Ženske so še vedno zapostavljene, večina ljubi (moških) še vedno misli da so ženske samo za štedilnik. V zadnjem času pa se je pojavila želja, da bi bile ženske bolj zastopane v državnem zboru (da bi jih bilo več poslank), več na vodilnih položajih...